

75 let

141

KRAJSKÁ SPRÁVA SBORU NÁRODNÍ BEZPEČNOSTI

SPRÁVA STÁTNÍ BEZPEČNOSTI — Č. Budějovice

čj.: SB-00 51 /01-1968

Dne: 1. října 1968

~~PŘÍSNĚ TAJNĚ~~

Jihočeský krajský výbor KSČ
k rukám s. vedoucího tajemníka

Výtisk č.: /

Č. B u d ě j o v i c e

Zpráva o situaci ve Státní bezpečnosti v Jihočeském kraji za období
od 1.1. - 30.9.1968

I. Konsolidace Stb

a) V prvních měsících roku 1968 (leden, únor) počala aktivita práce Státní bezpečnosti klesat. K silnému narušení činnosti došlo pak v období měsíců března a dubna, kdy v rozhlase, v televizi i v tisku byla práce Státní bezpečnosti v převážné míře skandalizována a veškerá její minulé činnost byla úplně negována. Řada poctivých, obětavých, straně a lidu oddaných komunistů ve Státní bezpečnosti propadala skepsi a nečinnosti. Tato situace se odrazila i v agenturní a důvěrnické síti.

Hluboké zásahy v řízení Státní bezpečnosti provedené koncem března a počátkem dubna vedením ministerstva vnitra podstatně zúžily rozsah práce Státní bezpečnosti a možnosti použití prostředků Stb. Tato situace se převážně dotkla práce na bývalých vnitřních bázích.

V období od ledna do 20. srpna 1968 se na práci Státní bezpečnosti odrazila celková nečinnost vedení ministerstva vnitra a Státní bezpečnosti, která se odrážela i u řadových příslušníků v rozpačitosti a v nedůvěře v budoucnost.

b) Po příchodu vojsk spojených armád Varšavské smlouvy se narušení práce Státní bezpečnosti ještě prohloubila, možno říci, že od 21.8. do 1.9.1968 činnost Státní bezpečnosti úplně ustala.

Po tomto krátkém období, zvláště pak po jmenování nového vedení ministerstva vnitra a Státní bezpečnosti, dochází k pozvalné aktivizaci práce Státní bezpečnosti, navazují se přerušovaná spojení s agenturou v důležitých

Zal. HS 17/001
na 5 let

13. listopad 1968

V/80
m.j. Doatyř
nac. VO Stb Stb

případech, obnovují se styky s tou částí agentury, která je ochotna za změněných podmínek nadále s orgánům Státní bezpečnosti pomáhat.

Proces konsolidace Státní bezpečnosti i po projevech s. Mlynáře a ministra vnitra s. Pelnáře není dosud uspokojivě dokončen.

II. Současné zaměření Stb

- 1) Současné zaměření Státní bezpečnosti je poněkud pozměněno v tom směru, že se obnovuje přerušovaná práce na vnitřních bázích, zejména se zaměřením proti narušovatelům konsolidace a normalizace politických poměrů ve smyslu moskevských dohod.

Operativní situace v Jihočeském kraji po 1.9.1968 je po linii Státní bezpečnosti charakterizována značným počtem nelegálně vydávaných tiskovin různého obsahu se zaměřením proti SSSR a jeho činitelům. Letáky mají různé názvy jako: "Svobodný zpravodaj, Občané Jihočeši probuďte se, Nepublikovaná zpráva ČTK - interviu se s. Černíkem, Za Svobodu, za Dubčeka, Břežněvova modlitba, Drobničky, Jak to bylo v Moskvě, Jídelní lístek - sovětská jídla, Československé elegie, Balada srpnová, Rudý kolovrat, Bezejmenná, Odpověď Hospodina, Kouzelník, Pošli to dál, Výzva k poctivým členům strany, Pryč se zrádcem Dubčekem a Smrkovským." Tyto tiskoviny jsou ve značném počtu rozšiřovány po celém kraji a ve všech okresech. Jsou buď cyklostilovány nebo opisovány na psacích strojích na závodech i úřadech. Počty letáků se dosud nedají zjistit. Jejich obsahem jsou hanlivé útoky na představitele Sovětského svazu, tendenční vysvětlování politické situace apod. Mezi výrobci a rozšiřovateli těchto tiskovin jsou i členové KSČ. (V ČZM Strakonice, ČSAD Písek, OV ČSM Strakonice, vedoucí Osvětové besedy v Č.Krumlově s. PÍZA). Čs. občanům byl v Rakousku rozdáván velmi nebezpečný leták obsahující návod, jak politicky sabotovat proces normalizace ve státě a provádět sabotáže proti sovětské armádě.

Trestní řízení proti neznámému pachateli bylo zahájeno v akci "JARO", jde o vydavatele nebezpečného letáku proti komunistům, Lidové milici, Státní bezpečnosti a funkcionářům, vyzývá k teroru a fyzické likvidaci nepohodlných osob. Leták je rozeslán z Jarošova,

okr. J.Hradec.

V některých okresech (Tábor, J.Hradec, Písek, Č.Krumlov) se začínají objevovat výhružné dopisy občanům, kteří navazují styky s příslušníky sovětské armády. Je jim vyhrožováno fyzickou likvidací i s rodinami.

Opatření aktivního charakteru doposud nebyla podnikána, operativní cestou jsou soustřeďovány poznatky o výskytu, je prováděna dokumentace. Pouze ve Strakonicih bylo provedeno profylaktické opatření s tajemníkem ideologického oddělení OV ČSM. Realizace zatím nejsou prováděny žádné. Od 1.1.1968 nebyl v Jihočeském kraji zatčen orgány Státní bezpečnosti ani jeden čs. státní občan pro trestnou činnost podle hlavy I. tr.zák.

2) Dosud platné omezení práce Státní bezpečnosti a možnost využití operativních prostředků ovlivňuje naši situaci v tom směru, že nemáme dosud dostatečný přehled o nepřátelské činnosti, která se začíná po vnitřních bázích rozvíjet.

2) Emigrace a útky:

Období po srpnu 1968 je poznamenáno zvýšeným počtem emigrace a pokusů o útěk do zahraničí. V současné době je v zahraničí z Jihočeského kraje na 2.000 občanů. Emigrace je bezpečně prokázána v 48 případech, kdy tito občané již oznámili, že se do ČSSR nehodlají vrátit. V zahraničí se zdržuje též 38 lékařů a 9 inženýrů, z tohoto počtu ve 12 případech je důvodné podezření, že se již nevrátí.

K podstatnému zvýšení došlo u útěků do zahraničí. Za období od 21.8.1968 do dnešního dne se pokusilo uprchnout přes hranici v Jihočeském kraji 246 osob, z toho 9 občanů z NDR a 1 z Polska. V období 7 dnů po 21.8.1968 se pokusilo bez dokladů vycestovat 313 osob, které byly orgány OPK vráceny zpět do vnitrozemí.

Drtivá většina těch, kteří se pokusili uprchnout a byli zadrženi, jsou mladí lidé ve věku od 19 do 25 let, podstatně menší je počet lidí starších. Z Jihočeského kraje se pokusilo uprchnout pouze 12 osob, rovněž mladých občanů. K návratu došlo ve 4 případech.

14/4

Největší procento mezi pokusy o útěk tvoří dělníci a důvodem jejich útěku je snaha po lepším výdělku, lepší budoucnosti a nedůvěra ve zlepšení ekonomické situace v ČSSR. Podobná situace je i u emigrace, s výjimkou výše uvedené inteligence.

III. Činnost nepřátelských rozvědek

Poznatky o činnosti nepřátelských rozvědek jako je BND, CIA, NATO rozvědka, IS a jiné, jejich množství i kvalita jsou ovlivněny minulou situací ve Státní bezpečnosti. Získávání těchto poznatků podstatnou měrou ovlivnily změny v koncepci a zaměření Státní bezpečnosti přijaté po lednu, zúžená možnost rozpracování vnitřních bází (vyjíždějící osoby) a podstatné omezení v použití operativních prostředků. Přesto však jsou poznatky o poměrné aktivizaci rozvědek, což se odráží v navazování styků s našimi občany jak na našem území, tak i v zahraničí. Prodlouženého pobytu našich občanů využívají rozvědky k vytěžování a k typování, jak o tom svědčí několik výpovědí občanů, kteří se vrátili ze zahraničí. Vytěžování probíhá ve zvláštních místnostech, které mají rozvědky v Rakousku, zvláště ve Vídni a v NSR, zvláště ve velkých městech, (Bonn, Frankfurt n/Moh. *Manichovce*) Zájem rozvědek je zaměřen na získání poznatků o politické, vojenské a hospodářské situaci v našem státě. Další zaměření je dokumentováno v snaze získávání poznatků o sovětské armádě. Tyto poznatky jsou potvrzeny agenturní cestou.

Podle instrukcí vedení ministerstva vnitra je udržován oficiální styk se styčnými důstojníky sovětské armády. Z jejich strany jsou předávány poznatky státo-bezpečnostního charakteru týkající se výskytu protistátních tiskovin a případů dokumentujících protisovětské tendence. Z naší strany je tento styk využíván k odstranění nepříznivých jevů vznikajících jednáním nebo činnostmi sovětských vojsk na území Jihočeského kraje.

14/5

Se strany těchto styčných důstojníků se dosud neprojevila žádná snaha vykonávat nátlak na řízení státo-bezpečnostní práce v kraji nebo využít práci Státní bezpečnosti k jiným cílům. Státní bezpečnost v Jihočeském kraji se plně řídí platnými zákony a směrnice-mi vedení ministerstva vnitra a hlavní správy Státní bezpečnosti.

Náčelník správy Stb

pprk. Cw...
pprk. JUDr. Vratislav PRSKAVEC

archiv bezpečnostních složek